

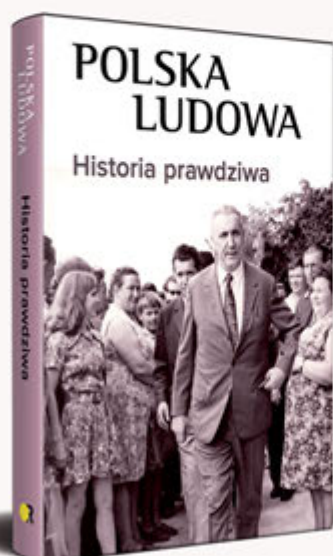
KMDR MAKSYMILIAN DURA
KUPUJEMY DROGO I BEZ SENSUPROF. PIOTR KIMLA
LEKCJE Z NOLANOWSKIEJ „ODYSEI”HELENA KOWALIK
PROCES, KTÓRY PRZEJDZIE
DO HISTORIIMICHAŁ KOTAŃSKI
TEATR TELEWIZJI
NAJWIĘKSZA SCENA ŚWIATA

POLSKI KLER

PAŃSTWO W PAŃSTWIE

Wakacje z książką PRZEGLĄDU

20% taniej

Promocja obowiązuje do 30 sierpnia 2026 r.
sklep.tygodnikprzeglad.pl

Bareja by tego nie wymyślił

Jerzy Domański
MÓJ PRZEGLĄD

Podobno w Polsce każdy powód jest dobry, by świętować. Najchętniej wtedy, gdy trafi się sponsor. Z tym prezydent Nawrocki nie ma problemu. Stoi za nim najbardziej rozbudowana i najdroższa w historii kancelaria. I armia urzędników skrojonych na jego podobieństwo. Poświętował więc, choć świętowanie roku prezydentury to żenada. A pochwały wygłaszane pod adresem jednorocznego jubilata były jak z filmu Barei. Modelowe zakłamywanie rzeczywistości.

Nawrocki wyciągnięty z kapelusza Kaczyńskiego wygrał wybory o włos. Poparło go tylko trochę więcej wyborców niż Trzaskowskiego. A prawdziwego wyniku wyborów prawica nie chciała sprawdzać. Przegrany kandydat, który nie liczył się z porażką, i popierający go obóz polityczny nie mieli wystarczającej determinacji, by żądać powtórnego przeliczenia głosów. Trzeba było to zrobić – mimo jazgotu i presji ze strony tych polityków, którzy poparli Nawrockiego.

Powtórne liczenie głosów w wyborach amerykańskich staje się już rutyną. Największy wielbiciel Trumpa na świecie nie powinien więc mieć z tym problemu. Chyba że zna ludzi, którzy mają zakulisową wiedzę o wyborach.

Prezydent Nawrocki szczyci się szczególnymi relacjami z Trumpem. W lizusostwie i poddaństwie wobec niego nie ma konkurencji. A co z tego ma Polska? Wasalne relacje. Drogie, coraz droższe zakupy amerykańskiej broni. Paliwo, za które z powodu wojny Trumpa z Iranem płacimy wygórowane

ceny. I szantaż ze strony Amerykanów, by w żadnym wypadku nie opodatkowywać big techów. Gdziekolwiek się rozejrzeć, tam im do czegoś dopłacamy. Patronem tego poddaństwa jest właśnie Nawrocki. Wystarczyło mu 12 miesięcy, by oderwać się od ziemi. Uwierzył, że jest europejskim Trumpem. I że to właśnie on ma sięgnąć po ponadkonstytucyjną władzę. Tak, by jego pomysły, jak u Trumpa, miały moc sprawczą. Chciałby być także nieformalnie premierem i rządzić państwem.

Czego dowiedzieliśmy się o Nawrockim po roku prezydentury? Trudno znaleźć większego szkodnika w sprawach dotyczących strategicznych interesów państwa. Licznik jego wet to dowód szaleńczego wyścigu. Byłe tylko zaszkożdzić rządowi Tuska. Wetowanie programu SAFE jest światowym kuriozum. Zwierzchnik sił zbrojnych blokujący gigantyczne środki na armię to zachowanie, którego nie da się pojąć ludzkim rozumem. Większość wet Nawrockiego uderza materialnie w kieszenie Polaków. I utrudnia im życie.

Gdzie mogłaby być dziś Polska, gdyby nie ta osobliwa prezydentura? Z obsesjami na punkcie Trybunału Konstytucyjnego, blokowaniem sądownictwa, utrudnianiem życia związkom partnerskim i paraliżowaniem dyplomacji? Nawrocki tak bardzo ośmieszył urząd prezydenta, że coraz częściej słyszy się, że powszechne wybory prezydenta w Polsce są całkowicie bez sensu.

I tak człowiek ze snusami w ustach coraz bardziej staje się karykaturą.

BAKOWSKI

W NUMERZE

KOŚCIÓŁ

- 8 Polski kler, czyli państwo w państwie**
– rozmowa z prof. Tadeuszem Bartosiem

KRAJ

- 13 Fałszywa pamięć wielkiej klęski**
Skradziona powaga rocznicy powstania
- 15 Błaszczak minister katastrofa**
Niebezpieczna zabawa w wojsko
- 19 Kupujemy drogo i nie na tę wojnę, która nam grozi**
– rozmowa z kmdr. Maksymilianem Durą
- 22 Bo ludzie mówili**
Kłamstwa w wieloletnim procesie
- 26 Wojna o talerz**
Bariery dla polskiej żywności

OPINIE

- 30 Piotr Kimla**
Trzy polityczne lekcje z „Odysei”
Christophera Nolana

HISTORIA

- 32 Nędza antykomunizmu**
Kto zbuduje zgodę narodową?
- 36 Pułkownik od siedmiu grzechów**
Zbigniew Żaluski – żołnierz i publicysta

ZAGRANICA

- 40 Kto pilnuje granic Europy**
Ceuta – migracyjne miejsce zapalne
- 44 Niewolnicy włoskich pól**
Caporalato – przestępczy system

KULTURA

- 46 Czasami czuję ten ciężar**
– rozmowa z Michałem Kotańskim
- 49 Kulturalia**
- 50 Józef Pankiewicz**
Wszystkie style malarza
- 66 Jacek Żebrowski. Plakaty**

OBSERWACJE

- 52 Stąd, czyli z Bielska Podlaskiego**
Miasto od „Znachora”

SPORT

- 56 Jaga ograła Glasgow Rangers**
Kiepskie widoki w europejskich pucharach

ZWIERZĘTA

- 58 Czujny jak ważka nad Narwią**
Raj w rzecznej dolinie

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Bareja by tego nie wymyślił
- 29 Jan Widacki**
Internet a demokracja
- 39 Roman Kurkiewicz**
Hiroszima, wymazane ludobójstwo
- 43 Tomasz Jastrun**
Pożytek z nieszczęścia
- 61 Wojciech Kuczok**
Pogwarka z nietoperzem

30

PIOTR KIMLA

Trzy polityczne lekcje z „Odysei”
Christophera Nolana

OPINIE

46

KULTURA

CZASAMI CZUJĘ TEN CIĘŻAR

– rozmowa z Michałem Kotańskim

58

ZWIERZĘTA

CZUJNY JAK WAŻKA NAD NARWIĄ

Raj w rzecznej dolinie

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. PAWEŁ WODZIŃSKI/EAST NEWS, WOJCIECH STRÓŻYK/REPORTER,
WIKIMEDIA, M. LASZYK/REPORTER

Wojna na prawicy

Trudno rywalizować z politycznymi dinozaurami – Kaczyńskim i Tuskiem. To bezcelowe. Oni już wiele namieśzali w polskiej polityce, nie potrafiąc załatwić spraw fundamentalnych, jak poprawa funkcjonowania ochrony zdrowia, sytuacji w oświacie i nauce czy problemu mieszkalnictwa. Nie potrafili również uregulować relacji z Ukrainą, która niezbyt szanuje nasz kraj. Potrzebna jest zmiana pokoleniowa, także w kierownictwie Nowej Lewicy. Ludzie ci z pewnością nie przyciągają młodych wyborców (...).

Damian Paweł Strączyk

Zdrowie bez zysku albo zysk bez zdrowia

Nie zgadzam się z diagnozą prof. Andrzeja Szahaja. Trudno twierdzić, że to „mechanizmy rynkowe zawiodły”, skoro publiczna ochrona zdrowia finansowana przez NFZ nie funkcjonuje na zasadach wolnego rynku. Ceny świadczeń, zasady kontraktowania, limity i sposób finansowania są w ogromnej mierze ustalone administracyjnie przez państwo i urzędników, a nie przez mechanizmy rynkowe. Można dyskutować o wadach obecnego modelu, ale nie przypisujemy ich rynkowi, który w tym obszarze działa jedynie w bardzo

ograniczonym zakresie. Nie oznacza to, że rozwiązaniem jest prywatyzacja ochrony zdrowia – to odrębna kwestia. Po prostu warto trafnie nazwać problem: jeśli system jest przede wszystkim centralnie regulowany, to jego niedomagania trudno uznać za dowód porażki wolnego rynku.

Iwona Olczyk

Wojna jako model biznesowy

I oto jest odpowiedź na nurtujące mnie od dawna pytanie – dlaczego od wybuchu „wojny pełnoskalowej” nie ma żadnej, najdrobniejszej wzmianki o toczących się jakichkolwiek próbach zażegnania konfliktu drogą pertraktacji i politycznego wygaszenia konfliktu. Dla nikogo z możliwych tego świata wizja pokojowego rozwiązania nie stanowi głównego i pożytecznego celu. Rozkręca się machina zbrojeń, handlu mediami strategicznymi. I manipuluje się naszą świadomością. Wmawia się, że 5% PKB bardziej wystraszy domniemanego agresora niż 2% czy 3%. Wmawia się nam, że zagrożenie rośnie z dnia na dzień w szalonym tempie, jednocześnie informując, że domniemany agresor coraz bardziej słabnie. W informacji z zaatakowanego Kijowa dziennikarz TVN, pokazując jakieś szczątki, mówi: rosyjska rakietka i zaraz szybko dodaje: a może fragmenty zaparkowanego samochodu. A korupcja wojenna jest tematem tabu.

Tadeusz Żyła

ZDJĘCIE TYGODNIA

Bartłomiej Kubkowski po starcie w Szwecji, płynąc wpraw bez przerw przez 55 godzin, pokonał prawie 160 km i dotarł do plaży w Dziwnowie (woj. zachodniopomorskie). Swoją wycieczkę zadedykował podopiecznym Fundacji Cancer Fighters. Dziwnów, 2 sierpnia 2026.

Na **141,5 tys. czynnych zawodowo lekarzy** ok. 70% prowadzi prywatną praktykę lub pracuje na umowach B2B.

434 tys. ha lasów spłonięto w tym roku na terenie Unii Europejskiej.

Prezydent Trump wycofał się z obietnicy złożonej Ukrainie, że dostanie licencję na produkcję rakiet Patriot.

7,2 mln osób skorzystało w 2025 r. z programów bezpłatnych leków dla seniorów.

W sześciu gminach w Polsce ponad 26% mieszkańców stanowią cudzoziemcy. Są to: **Raszyn** i **Mława** (mazowieckie), **Ustronie Morskie** (zachodniopomorskie), **Mikstat** (wielkopolskie), **Głowno** (łódzkie) i **Jelcz-Laskowice** (dolnośląskie) („Rzeczpospolita”).

Modernistyczne Centrum Gdyni o powierzchni 87,9 ha zostało wpisane przez komitet UNESCO na prestiżową **listę światowego dziedzictwa**. Jako jeden z najlepiej zachowanych przykładów nowoczesnego miasta portowego na świecie.

W 2025 r. koszty podstawowych zadań realizowanych przez samorządy (drogi, szkoły, komunikacja publiczna, usługi komunalne) wyniosły ok. 371 mld zł. W tym wynagrodzenia ze składkami – 176,4 mld zł.

31-letni **Bartłomiej „Foka” Kubkowski** w piątym podejściu przepłynął wpław Bałtyk. Prawie 55 godzin zajęło mu pokonanie 160 km morza.

Wiktoria Ptak z Supraśla, studentka medycyny,

zdołała tytuł Miss Polski 2026.

Pogorszyła się punktualność pociągów PKP. Do celu zgodnie z rozkładem dociera 50-60% składów.

W **Chicago**, nowym miejscu gry Roberta Lewandowskiego, i w okolicy mieszka ok. **700 tys. osób deklarujących polskie pochodzenie**. Ale w liczącej 50 członków radzie miejskiej nie ma nikogo.

21% produkcji mięsa drobiowego w Unii Europejskiej to udział Polski. Prawie 5 tys. zakładów hodowlanych wyprodukowało w 2025 r. w sumie 3,32 mln ton.

356 egzekucji przeprowadziły władze Arabii Saudyjskiej w 2025 r. Prawie wszystkie wyroki wyroków za handel narkotykami.

W 2025 r. do aresztów śledczych przed skierowaniem sprawy do sądu trafiło prawie 18 tys. osób. Ponad 500 osób czeka tam na prawomocny wyrok po kilka lat.

Będą podwyżki stawek notarialnych. W Polsce działa 3507 kancelarii notarialnych, zatrudniających 4297 notariuszy.

Najwyższe ceny gruntów ornych w obrocie prywatnym są w Wielkopolsce – wynoszą średnio **97,3 tys. zł za 1 ha**, a za najlepsze ziemie – 123,3 tys. zł. Najtaniej można kupić ziemię w woj. zachodniopomorskim – 43,6 tys. za 1 ha.

27 września odbędą się przedterminowe wybory prezydenta Krakowa.

PRZEBŁYSKI

Komu dawał Jabłoński?

„Gnojek robi to tylko dlatego, że jego banda z Solidarnej/Suwerennej Polski teraz ten PiS przejęła”. Któż tak mówi o kole-dze z partii? Po stylu można poznać, że jest to adwokat z Radomia Paweł Jabłoński. A tym, którego Jabłoński wziął pod obcas, był Michał Woś.

Za Jabłońskim, który był wiceministrem spraw zagranicznych w rządzie PiS, ciągną się oskarżenia NIK i Krajowej Administracji Skarbowej. Co wykryli kontrolerzy KAS? Na 550 stronach raportu o Jabłońskim jest sporo. W ciągu trzech lat MSZ bezprawnie udzieliło 109 dotacji na kwotę 48 mln zł.

Jabłoński rozdawał pieniądze wbrew rekomendacjom 24 ekspertów. Zmienił ich decyzje mejlami, które wysyłał jego asystent. Taka chytra sztuczka adwokacka. Chowanie się za plecami człowieka, któremu wydawał polecenia służbowe. Decyzjami Jabłońskiego kasa trafiła do Stowarzyszenia Bezpieczna Lubelszczyzna, do Fundacji Leny Grochowskiej (żony właściciela Arche), do Fundacji „Hagia Marina” i wielu innych. Sprawami zgłoszonymi przez KAS zajmuje się Prokuratura Okręgowa w Kielcach. Jabłoński nie będzie miał więc daleko.

Uwierzyć trudno, ale...

Nie wiadomo, co gorsze. Tegoroczne lato czy perspektywa jazdy samochodem? Po tym, co wytropili reporterzy tygodnika „Fakty po Mitach”, chyba lepiej, żeby padało. Zostaniemy w domu i unikniemy podobnych sytuacji. W Namysłowie policja zatrzymała kompletnie pijaną parę. Prowadząca miała 2,5 promila i na widok patrolu weszła do bagażnika. A jej partner, który miał wziąć winę na siebie, schował się pod beczkowozem. W Lublinie pijany 33-latek (2 promile) zostawił auto na środku skrzyżowania i boso poszedł na stację paliw. Zatkanował do wiadra i gdy wrócił do samochodu, policja przypomniała mu, że od siedmiu lat ma zabrane prawo jazdy. Z kolei w Radomiu, trzeźwy co prawda, 17-latek kilka godzin po zdanym egzaminie na prawo jazdy gnał BMW w obszarze zabudowanym 103 km/godz. Czeką go więc powtórka egzaminu.

VeloBank liderem zwolnień

Na pytanie, co to są tzw. mieszane uczucia, można podać przykład VeloBanku, następcy Getin Noble Banku. Po przejęciu działalności detalicznej Citi Handlowego VeloBank pokazał się Polakom w licznych reklamach. Na bogato. Kampanie telewizyjne, celebryci, billboardy i Magdalena Róžczka. Aktorka zaprasza do królestwa nowoczesności, bezpieczeństwa i wygody. To bezpieczeństwo to dla 950 pracowników VeloBanku ponury żart. Mimo obietnic zarządu tracą pracę. Ludzie, którzy całe życie pracowali w Citibanku, trafiają na bruk. Bo właściciele banków muszą zarobić więcej. Jeszcze więcej.

PYTANIE | Czy przywrócenie poboru do wojska **TYGODNIA** staje się koniecznością?

PEŁK MAREK PIETRZAK,
*rzecznik prasowy Sztabu
 Generalnego Wojska Polskiego*

Obecnie nie ma decyzji o przywróceniu obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej – aktualne potrzeby armii zaspokajają formy zawodowe i ochotnicze. Państwo zachowuje jednak taką możliwość prawną, a decyzję podejmuje Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów. Siły Zbrojne RP są przygotowane planistycznie do realizacji różnych wariantów. Jeśli sytuacja bezpieczeństwa wymusi rozszerzenie obowiązku szkolenia wojskowego, nie będzie to powrót do dawnej „zetki”, czyli zasadniczej służby wojskowej. Ewentualny pobór przybierze formę nowoczesnego, selektywnego i opartego na kompetencjach systemu budowania rezerw oraz odporności całego państwa.

DR HAB. FILIP ILKOWSKI,
*politolog, współtwórca dawnej Inicjatywy
 „Stop Wojnie”, UW*

Należy stanowczo sprzeciwiać się przywróceniu poboru do wojska. Brak decyzji o powrocie do obowiązkowej służby ze strony polskich władz wynika ze strachu przed oporem społecznym, jaki widzimy np. w Niemczech po zapowiedziach przywrócenia częściowego poboru. Żyjemy w czasach niestabilnych, w których rywalizacja wielkich mocarstw – zarówno Rosji, USA, Chin, jak i państw Europy Zachodniej – napędza wyścig zbrojeń i zwiększa ryzyko konfliktów, realizując własne ambicje w regionie. Prawdziwe bezpieczeństwo da nam nie pęd ku militaryzacji, lecz budowanie międzynarodowego ruchu antywojennego i sprzeciw wobec każdego imperializmu – bez względu na to, czy jego źródłem jest Moskwa, Waszyngton, czy też mały, lecz ambitny, imperializm zebraczy z Warszawy.

MICHAŁ BYDZICKI
*psycholog, Młodzieżowy Ośrodek
 Socjoterapii w Warszawie*

Nie mam przekonania, że przywrócenie powszechnego poboru to konieczność. W obecnych warunkach masowy pobór by nie wypalił – jesteśmy na innym etapie społecznym niż kilkadziesiąt lat temu i skończyłoby się to unikaniem służby. Ponadto młodzi między 18. a 21. rokiem życia dopiero kształtują mechanizmy samokontroli i przewidywania konsekwencji. Obronność to przecież nie tylko bieganie z karabinem. Wzorem Szwecji warto stawiać na umiejętności cywilne: od logistyki po radzenie sobie w zagrożeniach. Czas też odrzucić mit, że wojsko to jedyna „szkoła męskości”. Pielęgnowanie wizerunku twardego mężczyzny bywa szkodliwe – tłumienie strachu i zamiana go w złość prowadzi do kryzysów psychicznych. Zamiast przymusu potrzebujemy edukacji i realnych zachęt społecznych.